

TELEGRAFUL ROMANU.

Telegraful ese de dñe ori pre septembra: Duminecă și Joișca. — Prenumeratunica se face in Sabiu la expeditură foiește pre afara la c. r. poste cu bani gata prin seriori francate, adresate către expeditură. Pretul prenumeratunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. ear pre o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 82 ANULU XXI.

Sabiu, în 11/23 Octombrie 1873.

tră celelalte părți ale Transilvaniei pentru provinciile din Monarhia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. și tieri straine pre anu 12 1/2 fl. anu 6 fl. Inserație se plătesc pentru întâiă ora cu 5 1/2 cr. și pentru a doua ora cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 816 bis.

Ioanu

Din indurarea lui Domnul Dreptu-Credinciosul Episcop alu diecesei resaritene române a Caransebesului, iubitului meu cleru și poporu daru, binecuvantare dela Domnul Tatalu, carele este in ceriuri!

Dupa ce atotu poternicul Domnul dupa sfaturile sele cele necuprinse de mintea omenescă, a chie-matu din viața acestă pre nenumăratul nostru Metropolit Andrei Barbu de Sighetu, congresul național alu provinciei noastre metropolitane convocat la Sabiu pre 26 Augustu (7 Sep.) a alesu dupa normele statutului organic bisericesc de Archiepiscop alu Transilvaniei și Metropolit alu românilor greco-orientali din Ungaria și Transilvania pre inaltu Présântul domn Episcop alu Aradului Procopiu Ivacicoviciu, iera Majestatea Seastră și apostolico-regesca, gloriosul nostru domnitoru Franciscu Iosifu I. cu pre inaltă resolutione din 17 Septembrie nou a. c. s'a indurăto pre gratiozus a intarzi acăstă alegere,

Inaltu Présântul Sea nou alesulu nostru Metropolit prin parintescile sele litere din 16/28 Septembrie a. c. Nr. 202 AEM. ne impertasiesce, ca inaltu Présântul Sea dupa ce congresul național l'a introdusu solenelu in amintia di in scaunul metropolitanu, numai decât a si intratu in funcțiunea de Metropolit alu românilor greco-orientali din Uagaria și Transilvania spre a suporta sarcină, care provedintă dumnedieșca după vocea clerului și a poporului din provinția metropolitană au pusu pre umerii inaltu Présântiei Seastră acea mai departe descoperire, ca inaltu Présântul Sea este resolutu a urmă pasii binecuvantati ai sericitului seu predecesoru, și de acea contéza la sprințirea caldurăoa a clerului din totă părțile provinciei noastre metropolitană in totă lucrările, cari pre basă instițiunilor noastre canonice și mai de de aproape pre basă statutului nostru organic va avea ale intreprinde pentru folosulu comunu alu provinciei noastre metropolitană și preste totu pentru prosperarea sănătății noastre biserici ortodoxe.

Ceea ce aducem pră acăstă la cunoștință iubitului nostru cleru și poporu din diecesă de Domnul scutita a Caransebesului, incredintatul arhipastoriei noastre, adaugendu totu de odata, ca inaltu Présântul Sea din acestu indemnu ve poftesc pre toti la conlucrare zelosa in viața Domnului, că acăsta via curătă de ori-ce plante stricăioase, se poate aduce fructele salutari ale credinței, dragostei și speranței crescătoare spre mai mare marirea lui Domnul și înflorirea bisericii noastre dreptu-maritoră.

Impartasindu-ve binecuvantarea noastră arhipastorească sum alu vostru tuturor

Caransebesiu 2 Octombrie 1873.

binevoitoria
Ioanu Popasu,
Episcopu.

Sabiu 10 Octombrie.

Pre cându eram noi aici ocupati cu ale integrarei scaunului archiepiscopescu și metropolitanu, in părțile romano- și serbo-banatice militare, unde tocmai acum se introduce provincialisarea, era mare serbere. Scirile ca in cutare locu se va tine un meeting și ca nu se va tine, se urmareau neincedat, totu asiă ca Miletici din partea serbilor și Babesiu din partea românilor agităza, și alte de feliu acestă se urmara neintreruptu, incătu se aru și pututa omolu teme de eventualitate mai serioze de cum suntu pregătirile de alegeri de deputati la dieta in părțile provincialisate. Loialitatea română fată cu autoritatea legii ni-a fostu, ni este și ni va fi totu-deună o

garanția puterica, și asiă noi asteptăm in liniște desvoltarea lucărilor in fostele confinie militare române.

Din căte audim și din căte cete mu de pre acolo unu lucru nu se poate negă. Acela că nici parteacă acăstă n'a pututu si crutiata de indignație, carea nici cându nu e buna, dara carea nu este buna acum cându părțile aceste trece din o situație in altă.

Amu asteptatul și cu dreptu cuventu, că desmilitarisarea și provincialisarea fostelor regimenter confinie sa se și puse astfelui in lucrare, incătu ea in adeveru sa apara aceea ce este. Sa apara in adeveru o trecere dela o stare impreunata cu sarcinile cele mai impoverătorie la o stare mai ușoară, la o stare carea aduce egalitatea cetățenilor. Luându lucrul din punctu de vedere alu dreptolui și alu legei, in abstracto, asiă și este. Inse omolu mai are și simțieminte, cari trebuie sa conlucre in viața sea politica, are lipsa că sa se entuziasmeze pentru instituțiile cu cari și dopsa cari are sa traiasca, pentru că sa sia cu trupu și cu sufletu, dupa cum se dice, pentru ele, și tocmai acăstă pare a nu se fi consideratul din destul la locurile competente.

S'a formatu din regimentul 13 română bănăticu unu comitatu compusu din o populație curată română de 105,000 suslute, comitatul Severinului, cu locul principale Caransebesiu și regimulu in totu regatulu ungurescu n'a gasit unu română, căruia sa-i concréda conducerea acestui nou comitat. Ei bine, pută-va cine-va și in stare a condamnă indignație acestei populații produse prin desconsiderație nationalității ei? Séu, ore sa nu se ase intre toti români din Ungaria, unulu, in care regimulu ungurescu sa aiba incredere de a-i incredintă conducerea unui comitat?

Noi cari ne amu straduitu din totu poterile, de siepte ani incocă de a impacă, de a aduce o armonie, o liniște in spiritele ingrigite și prin urmare a contribuții la conlucrarea tuturor pentru desvoltarea constituționale aru trebui că sa desfășură inaintea unei astfelui de gandiri!

Se arunca de atâta ori, fără de nici o dreptate, ca români gravitează in afara, pre cându de alta parte ori cine poate vedea că mai nici unu dintre naționalitățile monarhiei nu este asiă de tenace in ceea ce privesc integritatea statului. Amu cogea-tat adeseori ca acesta suspiciunare este esfuzul unei abundanțe de o gelosie pre infocata pentru constituție recastigata și ca suspiciunarea va fi vindecata de tempu.

Acum inse cându comparămu cele petrecute la noi in Transilvania in anii din urma și continuăt si aici la noi și acum in Ungaria propria, ne vine a crede, ca ignorarea noastră este inadinsu, cu scopu de a instrâna in locu de a apropiă.

Este tempulu de a ne cunoșce mai bine interesele reciproce. Necessitatea de a ne apropiă cătă mai tare și mai strinsu de instituțiile constituționale liberale pre basea egalității devine din di in di mai inverderată și de aceea și incredere reciproca este foarte necesară că sa fie totu mai multu nutrită, dara nu desconsiderată.

Ca suntu opinii ințre români cari nu voru placea regimului, acăstă e de credință; dara nu se află de aceste in totă stăturile constituționale? Nu se află diversitate de opinii in sinulu națiunii magiare insesi?

Incredere sa crește de amendone părțile, căci ea este de lipsa și pentru unii și pentru alii că pânea de totă dilele;

Pregătiri pentru alegera Episcopului in eparchia gr. or. a Aradului.

Din nr. 61 alu „Luminei” se vede ca pregalirile pentru alegera nouui episcopu de diecesă

aradana s'au inceputu și asiă suntemu in cea mai firma speranță ca vacanțulu scaunu in terminul canonice de trei luni de dile să va avea pre archipastorile seu.

Din ceeași istoric astămu, ca in 4 Octobre s'a tinerut in Aradu o sedință a consistoriului plenar, la inceputu sub presidintia Escl. Sebe Présântului archiepiscopu și Metropolitul Procopiu Ivacicoviciu, in carea acestă, după ce espuse și prin grai viu cele dispuse din partea că metropolitului pentru intregirea vacanțului scaunu episcopal aradane prin hartiă sea pastorală din 12 Sept. a. c. Nr. 202 AEM.: in cuvinte parintesci de despărțire multiamă consistoriului pentru sprințul că i l'a datu că Episcopu și pre lângă binecuvantarea sea archierescă se recomanda dragostei și aducere amintie și mai departe.

La aceste cuvinte parintesci de despărțire Précuviosă Sea P. Archimandritu și vicariu episcopal Mironu Romanu, că presidintele consistoriului, roști către Escl. Sea unu coventu coresponditoru solemnității de despărțire, bine simțită și că unu adeveratul resunetu alu animei membrilor consistoriului, care resunetu se manifestă prin viile acclamationi ale celor de satia, in-tre cari Escl. Sea parasi sedintă.

Continuandu-se sedintă sub presidiul P. Archimandritu Mironu Romanu se statoru diu'a de alegere a nouui Episcopu pre 11 Novembre a. c.

Sub Nr. 49. epitr. fond. ceteiu in „Luminei” Nr. 60 urmatorelo: Către membrii comisionilor sinodale delegate la Temisișa pentru definitivă regulare a administra-tiunii fondurilor comune bisericescii ale dieceselor din Aradu și Caransebesiu.

In urmarea conclusului adesu de sinodolu eparchialu alu Aradului in sedintă a IV, din 22 Aprilie, a. c. Nr. 180. P. T. D. ta esti alesu de membru in comisionul ce au delegat o ambele sinode eparchiale din Caransebesiu și Aradu cu scopu, că sa se intronisea la Temisișa pentru definitivă regulare a administra-tiunii fondurilor noastre comune bisericescii primite dela Carlovici și administrato principalu provisoria compusa și constituita la Aradu.

Terminulu pentru intronirea acestor comisioni sinodale s'a desfășut in contilegere cu Présântul Seadomnul Episcopu alu Caransebesului pre 1 Novembre a. c. st. n. la 9 ore inainte de amedi la Temisișa in localitatea ce o va aranja parintele protopresbiteru de acolo Meletiu Dreghiu conform invitației.

Agendele comisioni suntu normate și inde-geitate in estrasulu protocolulu alu concluselor sinodale ce sub 1/2 spre acomodare Ti se comunică cu acea provocare: că la terminul susu indicato P. T. D. Ta sa Te infaciștedi și sa participi la adunarea comisiiunale la carea amu insarcinat să prenotariu Epitropiei provisorie a fondurilor noastre, adeca pre asessorulu și referintele consistorialu din Aradu Petru Petroviciu că sa se presentedie cu totu actele referitoare la afacerile administrative ale epitropiei provisorie, pentru că sa dee informațiunile și deslușirile necesare.

Sabiu, 27 Septembrie 1873.

Presidintele Epitropiei fondurilor :
Procopiu Ivacicovicu m. p.
Archiepiscopu și Metropolit.

Sirulu visitelor facute Imperatului și Regelui nostru in anul acestă din partea capitelor incoronate se termina cu vizită Imperatului Germaniei Vilhelmu. Majest. Sea Imperatul și Regele nostru intempea in diu'a sosirei in 17 Octobre st. n. la 1 ora din di pre prînaltul orspe la St. Pölten fiindu acompaniatu de legatul germanu Schweinitz. In suia Imperatului germanu se află și Bismarck.

In Penzing acceptara pre-prințul ospe principale de corona Rudolfu, archiducii Carolu si Albrecht, cesti doi in uniforma prussiana, principale Leopoldu in uniforma bavareze, generali austriaci si alte notabilitati militare si civile austriace si prussiane. Primirea a foste forte cordiale si favorita de tempulu celu mai frumosu.

„Wiener Abendpost“ aduse in acea di unu articolu forte sympathicu si magulitoriu pentru imperatulu germanu si plinu de sperantiele cele mai bune pentru o era noua politica de pace.

A leg erile pentru senatulu imperiale pana la 16 Octobre au avutu rezultatulu urmatoriu : Deputati alesi 62 si adeca in comunele rurale din Boem'a, Austri'a inferiora si superiora, Carinthia, Carniolia, Istria, Goriti'a si Salisburgu si in fine din trei colegii in cetatea Triestu. Dupa directiunea politica de cari se tineu cei alesi, dupa „Osten“, aru si 19 autonomisti, 17 din opusetiunea de dreptulu de statu, 16 ministeriali, 10 nationali germani.

Din Galati a se serie ca alegerile decurgu mai cu scumotu de cum aru si de dorit. In apropierea orasului Zaleszczyki in satulu Szuparce a venit treba la o formală revolta de tierani. Gendarmeria a fostu silita a face intrebuintare de arme ; doi tierani fura greu vulnerati si unul ucis.

Conflictul diplomatic intre Turci'a si Austri'a pentru crestini din Bosni'a este tratatu de catra ministeriului nostru de externe cu eea mai mare seriositate. Diurnalele oficiose vinu din cindu si cerca a domok ascutitulu conflictului, inse de alta parte e mai evidentu ca Turci'a au va fi constrinsa a respecta pre crestini ca pre nisce egali cu musulmanii sei, au conflictul se va inaspri pana la ruptura. Unii barbati politici mergu asiá departe cu credintele lor politice incat u vedu dejá Bosni'a si Erzegovin'a rupta de catra Turci'a si alaturata Croatiei.

Corespondintia intre Pap'a si Imperatulu Germaniei, publicata si de noi in numerulu premergatoriu, a facutu sensatiune in tote partile. Pall-Mall-Gazette vorbindu despre corespondintia acesta dice ca experimentulu acesta, prin carele Prussia cercà a face opusetiunea legale organisata contra clerului catolic, este totu asiá de interesanta, deca nu mai interesanta ca ori-care alta cestione cu care se occupa astazi Europa. Se pare ca clerul cat. vrea sa duca treb'a la extremu si sa necessiteze pre regimul a urmari diferintele din cestione pana la consecintele cele mai extreme. Nu credeu nici pre unu momentu ca regimul prussiano se va lasa invinsu de binevenitulu martiriu alu bisericiei catolice. Din contra se pare, ca deca va veni treb'a la decidere si dupa ce lucrurile voru incepe a-si urma cursulu loru, martirulu 'si va perde lustrul seu si imperiul va poti esoperá vointia sea fatia cu biseric'a. Ajungendu imperiul la tientia acesta, insemetata resultatului acestei lupte intre clerul catolic si intre laicismu va fi mare. Germania are unu rol principal in multe privintie in lume, pentru ca se apuca de deslegarea unor uestioni, ce in alte parti ducu la anarchia sigura. De cum va succede sa deslege uestiunea intre bisericu si statu si sa reporte o victoria asupra representantului de idei bisericesci, va indeplini unu lucru de mare intensitate si va da lumiei o directiune noua in privintia ideilor despre credinta religiosa.

Scirile din urma din Francia suntu forte in favorulu restauratiunei regatului legitimu. Conte de Chambordu, pretendentulu bourbonicu, in cele din urma, face concessioni suprindietorie, ca sa ajunga odata la potere. Ce se va alege de concessiunile si promisiunile date, dupa suirea sea pre tronu, este cu totulu alta intrebare. „Natiunea va dobandi totul, fara de a perde regale ce-va“.

Despre Romani'a.

Nu este demultu de cindu unele intemplieri din Bosni'a a data ansa la felu de felu de sciri despre note si despre schimbarea referintelor intre Pórt'a otomana din Constantinopole si intre cabinetul austro-unguresc din Viena. Aceste sciri inca nu suntu demintite. Ele nu suntu dupa parere nostra inca nici sfarsite, ci manu poimane mai putemu fi gata a audi si altele si mai seriose. Si cu tote aceste „Alg. Ztg.“ din Augsburg aduce o scire noua si interesanta cu totulu din alta parte a orientului si adeca din Bucuresci.

Eata ee :

Pórt'a a admis generalul Ghic'a, agentul domnitorului Carolu din Constantinopole, o epistola din partea mare-vezirului, adresata domnitorului Carolu, prin carea opresce nisvintile Romaniei spre independentia. Generalul Ghic'a a cerutu dela ministrul de externe din Bucuresci Boirescu instructione, in urm'a carei n'a vrutu sa primeasca epistol'a vezirale, pana ce nu i se va comunică cuprinsulu acelei in copia. Mai departe a atrasu atentionea ministrului Portiei, ca Romania este statu constitutionalu, si ca atârnui afacerile ei se indeplinescu prin ministri, dara nu prin principale. Asa dara deca epistol'a respectiva cuprinde in sine afaceri de statu, responsulu la dens'a are sa-lu dea ministeriulu nu inse principale. Dece Pórt'a se invioesce cu impartastrea copiei despre epistola atunci va dispune ca aceea sa ajunga la locul destinationei sale, altcum nu. Responsulu acesta a facutu mare sensatione in Constantinopole. Ministrul turcescu face atentu pre generalulu Ghic'a, ca ia mare responsabilitate asupra-si. Ghic'a inse a responsu ca satisface numai instructiunei ce are. La acesta i se observa, ca Cus'a a primitu mai multe epistole de aceste, la ce Ghic'a responde, ca opusetiunea principelui de Hohenzollern este cu totulu deosebita de cea a lui Cus'a.

Asa stă lucrul, a căru continuare — dupa aceea fontâna — poate fi longa. Lucrul acesta in scurtu tempu se propune camerilor legislative. Si e probabile ca mai multi deputati voru face mai departe propunerea ca Romania sa nisviesca a dobandi deplin'a ei independentia. Spre acestu scopu se va face unu proiectu in urm'a căru sa se capitalizeze cele cete-va mii de lire ce le solvesce Romania pre anu si sa-lu esolveze Portiei odata pentru totu-decon'a.

In „Pesti Naplo“ unde gasim reproduse cele de mai susu, mai slama in revista politica a acestei foi urmatorele :

Mai susu facutu amintire despre o epistola publicata in „A. A. Ztg.“ privitoria la afaceri romane, care este forte interesanta, pentru ca din aceea se vede, ca regimul din Bucuresci voiesce ca preste scurtu tempu sa se subtraga de sub suzeranitatea Portiei cu totulu, caci acesta si asiá e numai dupa nume. Se vede inse ca si Serbi'a se ocupa cu planuri de aceste. „Daily News“ vorbesce in una articula demn de tota atentione, despre tienota Angliei la casulu, cindu regimul principelui Milano s'eru prochiamá independenta. Förl'a englesa se dechira pre fatia, in moda decisivu, ca Anglia nu are nici interesu, nici dreptu de a impiedecá pre Serbi'a intru realizarea unei atari intentiuni.

In legatura cu aceste mai punem inaintea ceterilor, dupa „Poporulu“ din Bucuresci scirea, ca in Romania tocmai acum se facu concentrari de trupe, pre divisiuni, dupa cum se dice acolo. Dupa cerculariulu ministerialu, care dispune concentrările, afara din armat'a permanenta, se voru concentrá militari, dorobanti si calarasi din armat'a teritoriale si anume : militari unu numaru de 10,000, dorobanti 4200, calarasi 2400.

Concentratiunea va urma cinci-spre-dieci dile consecutivu pentru tote divisiunile, destinandu-se pentru divisiunea I ca locu de concentrare Crisov'a, in dilele dela 8 pana la 23 Octombrie, pentru divisiunea II Bucurescii, in dilele dela 12 pana la 27 Octombrie, pentru divisiunea III tabera dela Furceni, in dilele dela 3 pana 18 octobre si pentru divisiunea IV Iassu in dilele dela 4 pana la 19 Octombrie. In cetele posturile se voru padi de gardele cetatienești, convocate si ele spre implementarea golurilor ce voru lasa trupele permanente prin retragerea loru.

Dupa date aproxiimate, la concentrările din toamna acesta voru luá parte cam 25 pana la 30 mii de trupe, intre cari se socotește si armat'a permanenta.

„Poporulu“ ne spune mai departe ca concentrările aceste nu au potutu scapá de a fi insocote de scomotulu despre intentiunea de a se prochiamá in de pe natiunea statului romanu de Turci'a.

„Fi-va dice „Pop.“ fundata acestu scomotu ? nu scmu.

Noi slama cu ochii atentiti la aceste concentrari, aspetându inse saptele ou ore care indoiela, pentru ca este pre cutedialore o intreprindere de asemenea natura, si este absolutu imposibile, fara unu prealabile consensiu, insotit de asigurarea unui sprigina din partea poterilor garantii, celu putinu alu poterilor celor mai forti astazi.

Dece acestu consensiu nu se va fi po-

tinu dobândi de catra guvern, nimicu extraordinarul nu se va vedé; in casulu contrariu, noi, cari suntem de multu tempu o porntire a guvernului spre declararea statului romanu independentu de Turci'a, nu ne indoim ca va mai stă elu la chibzuri unu momentu macar, deca trebuie să nu sa profite indata de bun'a dispositiune a poterilor.

„Incatu pentru preocuparea deca aru face bine să reu guvernul ca lucrăza spre realisarea astazi a acestui visu nutritu de ori care romanu in anima sea, precum amu mai dis'o si alta-data no, nu numai ca nu vedem aru fi reulo, dara inca gasim o natione poternica de statu intr'o asemenea porntire.

„Se face intr'adeveru celu mai revoltatoriu abus de titulu de suzeranu, recunoscutu sultanului prin tractatulu din 1856, care in sine nu-i pote constitui nici unu dreptu altulu, decat acel'a de a primi o suma anualmente ca dare din partea tieriei.

„Guvernul inaltei porti, in locu de a se multiam ca pote beneficia cu o suma ore care din sudorea romanului, adunata prin imposite in bugetul statului; in locu de a se margini intr'o atitudine de respectativ'a core i s'a desemnatu prin declararea autonomiei deseverite a statului, deca chiaru nu se simte obligatu de lealitate de a dă o impulsione desvoltarei politice si administrative a statului romanu; din contra pare ca aru alega intentionat dupa ori-ce ocazie de a poti umili si vatemă acestu statu, din care s'a folositu atât' tempu in modulu celu mai cumplit.

„Ori-ce voiesce a intreprinde natiunea prin reprezentantii ei, pentru desvoltarea ei si spre asigurarea unui bonu traiu materiale si morale, gasesce obstaculu stambululu.

„Vremu sa ne asiguram facerea schimbului intr'onu modu mai favorable intereselor statului, prin baterea monetei natiunale ?

„Nu ne lasa Pórt'a !

„Vremu sa deschidem cali libere de desvoltare interiore a industriei natiunale, prin isbirarea cu imposite a provenintelor straine ?

„Ne interdice Pórt'a !

„Dara, preste acestea, ea si mai aroga dreptul de a incheia tractate cu poterile straine, precum este acel'a incheiatu cu Austro-Ungari'a pentru curatirea Dunarei la portile de feru, prin care Pórt'a dispune dupa vointia de destinele acestei tieri, sub pretestulu ca ea aru face parte integranta din imperiul otomanu. — Ba ceea ce este mai multu, guvernul sublime Porti se arata atat de inesorabile, ca nu primește nici intr'onu chipu, macaru participarea guvernului romanu alaturea cu densulu la incheierea unor asemenea tractate. — Totu casulu eu portile de feru, fu medilocul de a se demonstra acesta absoluta nesocotinta de noi, din partea Portiei, prin faptulu ca, de-si Austro-Ungari'a se arata in fine dispusa sa intre in vorba cu noi, Turci'a contine cu tenacitate a ne inlaturá.

„In compensatiunea acestor vatemă materiali si morali, ce altu avem noi, pentru banii ce plutesc Turciei thesaurul nostru, decatul totu felul de vecintiuni, totu felul de umilitie si impunerii, care ni se facu de catra toti strainii, confundunde in pleiad'a de state barbaresci ale Levantului, pentru ca sa-si pota juca si la noi mendrelle in virtutea capitulationilor, precum o facu pota cu vre-unu resonu in acele state barbare !

„Dici unu : asigurarea existintei statului ! „Lipiti de Turci'a, nime nu se va poti atinge de noi ; deslipiti de dens'a, vomu impartasi sorteia Poloniei si a Crimei !“

„Au uitatu inse aceia, ca Bucovina si Basarabi'a au fostu si ele lipite de Turci'a, si ca astazi ... smulse din corgulu nostru, s'au deslipit si de Turci'a, spre a trece sub dominatiunea straina !

„Prin urmare nici avantajulu asigurarei existintei statului nostru nu-i potem afla in legaturile lui cu Turci'a, cari inca incepua a se anuntia funeste.

„Candu s'a potutu, legaturile s'au ruptu, si statul romanu s'a ciunitu. Candu se va mai poti, va urma asemenea, fara ca Turci'a sa ne pota folosi la ce-va. In politica nu este nici dreptu, nici recunoștința ; este numai fortia. Sub acestu punctu de vedere, sa cautam a fi noi forti, prin aliantie seriose si pastrandu neclintita garantia poterilor celor mari, pre care ne-a acordat o tractatulu din Parisu, si sorteia statului romanu va fi de veci asigurata.“

Câte va observări la progresulu nostru literariu.

Saliste, 3 Octombrie 1873.

Dominule redactoru! Prea adese ori amu audiu si audim pre invetiatii nostrii, cu óresi-cari merite pre cîmpulu literaturii nôstre naționali, plan-gendu-se, ca nu-si potu esplicá caușa, de ce nu poate face literatur'a nôstra ce-va pasi mai grabnici in crescerea ei, si pentru ce imbratisidéia asiá de cu sila poporului nostru organele de publicitate naționali si cările literari esite de sub pén'a românilor carturari? Astă este o vaicarare si unu reclamu mai tutororu carturarilor nostri conoseuta, si ca tôte acestea mai nimenea, — după cum amo bagatu de séma de vre-o cătă-va ani incóce, — mai nimenea n'a atinsu adeverat'a causa a acestei aparintie, ce innadusiesce in carturarii zelosi indemnul nobilu, de a dă in depositulu si proprietea poporului mas'a de produse intelectuali, ce si-au agonisit'o prin cugetarea mintiei loru, lumanata de flacăr'a scientiei si de libertates spirituloi, ce nu cunosc margini in plasmuirea de idei de totu némulu.

Unii dintre cei ce au engetatu seriosu asupra acestei cestuni si o au subras'o unei cereetări esacte, si-au facut parerea, ca pedeo'a de capetenia injace stărej'anormali naționale — economice a poporului român preste totu si in parte; altii ierasi desvelescu — si cu acesti'a dimpreuna si strainii, — ca români aru simti o inclinatiune prea mica fatia de progresulu in scientia si literatura.

Si unii si altii retacescu cu deseverșire, de óre-ce ni se infatisidéia prin istoria destule dovedi, ca aceste contestatiuni baseza maxumam partem prenisce inchipuri, ce caréza de ori si ce base reale si pipaibile.

Totu ce mi-amu potutu eu si cu mine altii asemenea mie, castigă că adeveru limpede in privint'a acestei intrebări, 'mi ve-ti concede a ve comunică cu deosebita placere.

Eu reduc totu impassulu si indolentia in apariția, in care a scadiotu românii, mai alesu din Ardélui si Ungari'a dela 1862 incóce — le reduc pre amendoue acestea la două cause si acestea suntu urmatorele:

1. Români au ruptu la 1862 prin primirea literilor strabune si crearea unei ortografi si scrierii nôve, deodata si fără de a gândi, ca prin acést'a rapescu pre unu poporu intregu de trecutulu seu multu, putieno, impregnatu de bunurile sele literari, cu care a fostu silitu sa se mangaie in sutele de ani decursi in adversitatii, au ruptu deodata unitatea literaria vechia de sute de ani si-au trasu prim'a brazda despartiendu pre generatiunile vechi de fiii si succesorii loru si ichidiendu-le celor dintâi usi'a de n'au mai potutu intră literarie in viitorulu, ce a devenitu presentu la noi. — Literile strabune ajungendu la o victoria deseverita prin factorii nostrii intelectuali dela 1862, — mai cu séma din Sabiu, — asupra slovelorui cirilico — grecesci si a celorui asiá numite civile au creatu cu o iutiéla totu alătu de grabnica cătu si pernicioasa, o lumenă literaria, in carea lumea romanescă, ce a esistat pâna aci nutrita din cările tiparite cu „cirilic'a" a devenitu că cum devine pescele, cându lu scoti din apa si-lu arunci pre uscatu. O generatiune; ba chiaru două rendori de ómeni dedati si invetiatii de sub dascalii vechi si de parintii loru, s'au vediutu deodata intelectualu ciontati de copiii loru si de susfletulu națiunei, de intelligentia.

Că sa se mai puna si sa incépa de nou a invetiatu dimpreuna cu copiii loru, ceea ce n'au potutu omite in copilaria loru li-a fostu intr'adeveru acestor renduri de ómeni impossible, de óre-ce grigile cu crescerea copilarorui loru si cu alte necasuri de vietiua li-a rapita tota posibilitatea la asiá ce-va, cu atât'a mai multu, căci ei se cugetau a se fi casnitu destulu, pâna a invetiatu a celi si scrie patientelu cu „cirilica". —

De aceea pre acestu felu de carturari din popor ii vedi si astadi cetindu, no din jurnalele nôstre de astadi nici din cările esite de sub tipariulu nou, ci numai si numai din „Gazet'a Transilvaniei" dela 1838 si pâna la 1859, din istoria bisericésca a lui Petru Măjoru, din istoria românilor a acestuia, din Chronic'a Sincaiana, din scrierile lui Bojincă, din predicile fostului Episcopu Dionisia din Buzeu, din risipirea Ierusalimului, patimile lui Christosu, poesiele lui Moresianu si Bolintinéu, Alessandri si Aleandrescu, Vacarescu, Eliade, din istoria lui Baleescu si Laurianu „Istori'a Daciei", din 1000 si un'a de nopti, secherezade si istoria lui

Alessandru si altele scrise si tiparite cu literile cirilice si pre tôte acestea si pre nepretinu'a „povestea vorbei" a lui Panu, acesti ómeni le cestescu mereu cu totu atât'a placere, cu căta indiferentia si quali dispretni fatia de cările si jurnalele, pre cari ne vedu, ca le cetim uoi cesti mai tineri si mai invetiatii.

2. Pre lângă acestea tôte mai audiendu-ne ca noi le cetim uoi cătă-va din lucrurile nôstre noue, trebuie sa mai suferim si infruntarea din partea loru, ca n'amu zapacit, cum-va de le cetim intr'o limbă, ce nu sémena, mai de locu cu limb'a, româna? — ipsissima verba a vre-o duoru bistrani din acestei ómeni, iéra dela altii ne audim defaima, ca pentru ce dâmu banii pre astfelu de secatori nemtiesei si latinesci, cari nu ne aducu nici unu folosu.

Aici facu români nostri alusiune la neologisme ce le vedem uiesute cu multa stradania si chiaru cu predilectione de unii scriitori, in scrierile loru private si publice; si de-si literile aru mai merge cum aru mai merge, aceste neologisme temepescu apoi cu totul râvn'a si placerea ómenilor nostri crescuti pâna la 1850, de a mai cumperasi luă vre-o carte, seu vre-unu jurnalul a mână, convinu fiindu a priori, ca ei din intregul, abia potu sa culéga $\frac{1}{3}$ parte din ele si sa le inteleagă.

De aici apoi atât'a indiferentismu alu românilor fatia de literatur'a nôstra de fatia, de aici si putienul indemn de a-si procură celu putienu vre-o 10—20 de ómeni dintr'unu satu mai mari celu si mai avutu, jurnalele de lipsa, spre a putea esi din cerculu loru de afaceri angustu si a cunoscere si alta vietiua a lumii celei mai mari.

3. In urma inca o pedeaca totu atât'a de mare, că si ceea a neologismelor, este anarchia capriciosa, ce domnesce in ortografi'a nôstra mai alesu dela 1862 incóce.

Pâna aci aveau si betrâni, seu mai multu seu mai putienu cunoscintia de ortografi'a asiá numitului „Lexicon Budense" dela 1828; care impreuna intr'unu modu practicu si cu succesu etimologi'a cu eufoni'a; si si betrâni incepusera binisoru dela 1850 incóce a invetiatu si au si invetiatu unii cu literile acestea sedilate, cu acutu (') gravu (') tegra (') si cornu ('), de au adusu lucrul si la óresi-care perfectiune. Dela 1862 incóce au astatu inse trageurii limbei si ai ortografiei nôstre de Lipsa a isgoni din punctu de vedere esteticu chiaru si remasitie acestea de semne, cari inlesneau si românilor si strainilor intr'unu chipu forte usioru intrarea in cunoscintie de cetire si scriere si mai departe in invetiatulu limbei si prin acést'a, brazd'a, ce era dejá trasa intre betrâni si tineri, a devenit uastefiu de cascata, incătu ne vedem uiesitatea necessitati a audi si dela români si dela straini, ca români se impartu in două caste, intre români, cari forméza clas'a intellegintiei si intre valachi, cari forméza poporului romanescu neinvetiatu.

De-si acést'e e in sine numai unu sarcasmu, adeverul remane inse, ca noi cesti noi, asiá numita intelligentia, vorbim si scriem uastefiu, incătu parintii nostrii nici nu ne potu intielege ce vorbim nici nu ne potu cesti, ceea ce amu scrisu, si ei remânni prin asta, cătu de cătu, dura la urma totusi separati de vietiua literaria si intelectuale a intellegintiei selo, de-si acést'a aru trebuu sa fie strinsu sleita cu corpulu celu mare alu poporului, si susfletulu in trou.

Afara de acést'a este notoricu ca greutatile, cari le sufereu invetiatorii nostri cu instruirea copilaror in celiarea si scrierea indigitata de normele si usulu celoru 4—5 barbatu dela 1862, din Sabiu suntu abia suportabile, asiá, incătu de multe ori si se facu bietiloru invetiatori din partea inspectorilor aspre infruntari, căci n'au fostu in stare de a dresă copii predati loru nici pâna la atât'a, că sa scie cesti si scrie corectu dupa ortografi'a statorita la tempulu de susu, de carea astazi nu se mai tienu nici chiaru aceia cu consecintia, cari o au plasmuitu.

Ce e si mai multu, s'a observatu chiaru si la invetiatorii cei mai harnici ai nostrii, ca parasindu form'a de ortografa introdusa parte de Eliade parte de lexiconulu din 1828, parte de Ioanoviciu din Bucovina si parte si de zelosulu literatu Sav'a Popoviciu Barcianu; adeca ortografi'a cu á, é, í, cu ('), (') si cu sedil'a, au ajunsu acum si ei acolo, unde nu sciu dupa cine sa se mai orienteze in scrierea loru si in instructia despre ortografia, si fie-care din ei va poti contesta, ca pâna cându erau aceste semne pre litere si sub litere, copilul pre usioru devenit uastetiu bunu, căci nu avea a se gândi atât'a, cându se cestescu pre a, că á, cându

cá á, si altele, de óre-ce semnulu de mai nainte á, si areta numai decătu pronunci'a.

Totu asiá că si copilaror le umbila strainilor cari voiescu sa ne cunoscă limb'a, pre noi, datinele nôstre virtutile si vitiele nôstre si sa ne recomânde poporéloru civilisate ale Europei. Multimea de reguli si totu de atât'a esceptii, cari impiedeca prea multa pre strainu, dă cunoscere in tempu mai scurtu limb'a nôstra, le slabescu celoru mai multi straini indemnul, de a ne invetiá limb'a, de óre-ce regulile de pronunciatu nici nu suntu statorite definitiv, si devinu numai decătu confusi, indata ce vedu, ca ardelenii scriu intr'unu felu, ungureni intr'altul, bucovinenii altmirea si muntenii cu moldovenii iéra altmirea. (Va urmă)

Varietati.

* * Majest. Sea ces. si reg. apostolica a radicatu, fără tacsa, pre vice-maresialulu Antoniu bar. de Scudier la demnitatea de consiliario intimu.

* * Ministru reg. ung. de interne prin una circularu cătra jurisdictioni indatoresce pre acestea sa pertracteze numai decătu casurile de nenorocire intemperate pre drumulu de feru.

* * Episcopulu gr. cat. alu Lugosiului Ioanu Olteanu e denomitu de Episcopu alu binecatei diecese gr. cat. Oradea-mare.

* * Esamenele de calificatiune a fostu estu anu forte cercetate; candidati de preotia au depusu esamenulu 42 si de invetiatori preste 20.

* * „Reform" spune ca proiectul de lege pentru arondarea municipiilor nu se va desfășate in sessiunea cea mai de aproape a dietei, din cauza ca inca nu e sfacerea acësta matura de a fi tratata in parlamentu. — Totu asiá se dice despre proiectulu legei electorale.

* * „Magyar Polgár" descrie cu colori forte posomorite starea financiale a piatiei din Clusiu si dice ca nici in cele-lalte cetăti ale Transilvaniei nu stă lucrul mai bine. Provoca pre regimul a versă celu putienu o jumetate de milionu in piati'a Clusiu lui, căci altcum catastrofa e inevitabile.

* * Militarie. In 16 l. c. s'ositu aici dela Pest'a regimentulu 8, de artleria, constatoriu din 221 feriori dimpreuna cu oficerii, si 76 cai.

* * Pompeieri de aici au avutu Dumineca exercitie publice. Ei au dovedit u si de asta data că si la cele dintâi exercitie ca au creatu unu institutu folositoru pentru binele publicu.

* * Deficitul espusutunei universale era pâna la 1 Octobre 12,08477 fl.

* * Regie si soldatu. O foia nemtiasca spune o intemperie petrecuta nu de multu in Bavaria carea săptămâna forte bine unei anedote. Unu doi de statura inalta intalnesc pre unu invalidu si-lu întreba: In care batalia ai fostu d'a vulnerat? — In cea dela Sedanu. — Nu me cunosci?

— Nu. — Eu sum — regele. Invalidulu salută stându dupa putintia dreptu că o lumina si se röga de iertare ca nu l'a cunoscutu. — Me miru dice regele. — Vedi ca d'a nu te duci in batalia si eu nu me docu la teatru, apoi de unde sa te fiu potutu cunoscere?

* * Lipsa in Ungaria. „Hon" impartasiesce dupa informatiunile unui martor din părțile Comorului sciri forte posomorite despre starea tierorilor mai seraci din disulu tienutu. Asiá dice ca uno tieror cu uno patrariu de sesiune se tiene de omu avutu cându secerisulu este normalu; astazi inose famili'a unui astefiu de tieror mai ca este espresa pericolei de fome. Bani gata n'are nimenea. In bolte cumpera tierorii prin schimb. Pentru una patrariu de untura topita da 90 cepe. Secara si grău au oumai proprietarii de sesiuni intregi, dura si acesta numai atât'u abia potu trai. Familiele celoru cu uno patrariu de sesiune traiescu esclusiv numai cu cartofii (pere de pamant, pecioici, crumpene) si e de temutu, ca si acesta se voru sfarsit inainte de intratulu in ierna. De alta data se dueau locuitorii mai seraci tóm'a la lucru; acum' inse căndu si cei mai avutu nu suntu in stare a platit arendile ce le au si din cauza acestei nu potu semană statu toti fără de lucru. Lângă tôte aceste mai vine si calamitatea ca sioreci s'au in multu asiá de tare, incătu unde a semanat cineva ce-va pâna acum trebue sa semene din nou, pentru ca sioreci au adunat u grauntiele dejá semanate.

* * Plăjia. Dupa o secesa indelungata orizontulu de dône — trei dîle este innuorat u si in vre-

câteva renduri și ruratu putienă plăsă. Bine ar fi de cărui mai plouă, căci numai astăzi aru putea agronomii nostri să semene semenatură de tômna.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu primar la scolă gr. or. din Opidulu Cineu-mare, devenit vacanță, cu termen până în 20. Octombrie a. c. st. v. se scrie concursu.

Emolumentele suntu:

Unu salariu anualu din slodiul opidianu de 200 fl. v. a. lemnele trebuinjoiose de focu și cuartiru liberu în edificiul scălei.

Doritorii de a ocupă această stațiune, au a-si adresă concursele loru bine instruite amesuratul Statutului organic § 13 la subscrisul pâna la terminul preșiptu.

No crichio in 4 Octombrie 1873.

Cu scirea Comitetului parochial
G. M. ieru
Adm. ppescu.

Ad. Nr. 242—1873.

Concursu.

Pentru ocuparea stațiunei vacante de parochu în veduvită parochia gr. or. de clasă a 3-a Ha-susaleu tractulu protopopescu alu Palosului, se deschide concursu conformu decisiunii consistoriale dñ 23 Augustu Nr. 809—1873.

Emolumentele suntu:

1. Casă parochială cu cladirile economice necesare, cu gradina de pomi și legumi.

2. Portiune canonica statuară din 10 jugere, aratura și fenuatu.

3. Dela fia-care familia cu fumă 2 ferdele de cuceruza nesfarmită tômna, 1 ferdelă sfarmită primăveră și 1 ferdelă ovesu, și $\frac{1}{2}$ ferd. alte bucate în pretiu.

4. De fie-care mosia de sorte o capită de fenu și ună de otava.

5. Dela 10 familii neorustici 2 ferdele cuceruza nesfarmită de familia.

6. Venitul stolaru usuatu dela 600 susflete. Compotaté totē in boni dau unu venitul anualu de 400 fl. v. a.

Competitorii, concursele instruite în sensul „Stat. Org.“ le voru asculta pâna în 17 Octombrie a. c. subscrisului, documentându celu putienu absolvierea gimnasiului inferioru, prilegă cursulu clericalu în institutulu nostru gr. or.

Palesia 16 Septembrie 1870.

In contielegere cu comitetul parochialu.

Teofil Gheaj'a,

Adm. prot.

(3—3)

Concursu.

Pentru indeplinirea parochiei vacante Sasu-Nădesiu cu filia Magierusu tractulu Tarnavei de susu cu terminu pâna în 15 Oct. a. c.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochială cu edificiile necesare; 2) 4 jugere pamentu aratoriu și $\frac{1}{2}$ fenuatu; 3) cimitirul de 3 cara fenu și pometu; 4) dela 48 familii căte o ferdelă cuceruza sfarmită și dela 31 familii neorustice căte 40 xr. și lemnaritu liberu. 5) dela tenerime 2 dile de lucru și venitul scolaru usuatu.

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si trimită recursele instruite în intelelesul „st. org.“ la Revd. dnu protopopu Ioanu Almasianu in Alm'a. per Elisabetstadt.

Sasu-Nădesiu in 1 Oct. 1876.

Comitetul parochialu cu scirea mea.

Ioanu Almasianu,

protopresbit.

(3—3)

Concursu.

Devenindu vacanta parochia gr. or. in comună Carnă comitatulu Albei de josu, protopresbiteratulu Sabesiu se deschide conformu inaltei ordinatiuni const. dñ 27 Septembrie a. c. nr. 930, concursu pâna în 8 Noiembrie diu'a Slt: Arhangeli Mihailu și Gavrilu a. c.

Emolumentele suntu: totă calculate la oală patru-sute (400 fl. v. a.) și cuartiru liberu.

Doritorii de a ocupă acestu postu au a-si adresă recursele loru bine instruite cu totă atestatele prescrise în Statutulu organicu către ono-ratul d-nu Protopopu Ioanu Tipeiu in Sabesiu, și au a se infăsiă înainte de diua de alegere în vre-o Dumineca său serbatore în biserică comunei Carnă.

Carnă in 9 Septembre 1873.

In contielegere cu d-nu Protopopu tractualu.

Comitetul parochialu

prin Ros. Ionotiu lui Georgiu.

(2—3) secretariu sinodalu

Concursu.

In protopresbiteratulu gr. or. Cetatei de Pétra in districtulu Chiuorului, (Kovár Videk) suntu a se ocupă urmatorele posturi învățătoresci.

1. Carbunariu cu 163 fl. v. a. salariu și cuartiru liberu. —

2. Carpenisui cu 105 fl. v. a.

3. Fauresci cu 105 fl. și cuartiru liberu 3 orgi de lemn. — Doritorii de a coprindre acestea posturi au a trimite subscrisul petitionile loru instruite cu documente necesare pâna în 13 Oct. a. c. st. v.

Fauresci in 26 Septembre 1873.

In contielegere cu comitetele

respective parochiale

Ioanu Greblea.

(3—3) Prot. gr. or.

Concursu.

Devenindu parochia gr. or. din Orminda, protopresbiteratulu Zarandului, vacanta, pentru ocuparea ei prin acăstă se scrie concursu pâna în 20 Octobre.

In 21 va fi alegerea.

Venitul acestui parochii, carea numera la 930 susflete, computat in bani sue preste 400 fl. v. a. proveniti parte din ecclisia (portiune canonica) parte din o stola bine regolata.

Doritorii de a ocupă acăstă parochia au de a-si indreptă petitionile loru instruite conformu „Statutului organicu“ la subsemnatul in Bradu (Zarandu) pâna la terminul susaretat.

Bra du in 24 Septembre 1873.

Comitetul parochialu in contielegere cu Prot. loc.

Nicolau I. Miheltianu

(3—3) Prot. gr. or. a Zarandului.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei stațiuni de învățătoriu la scolă gr. or. din Ogn'a-infer: ppiatulu Mercurei se deschide concursu cu terminu pâna în 20 Octobre a. c.

Salariu impreunatul de acăstă stațiune este: 155 fl. v. a. cuartiru liberu, lemn de focu și 50 p. sare.

Doritorii de a ocupă acăstă stațiune, având de a inplini pre alu doilea cantor in biserică, au de a-si asterne cererile loru instruite conformu recerintelor din stat. org. la subscrisul pâna la terminul de mai susu.

Mercurea in 3 Octobre 1873.

In contielegere cu comit. paroch: L. Droceu

(1—3) Adm. prot.

Concursu.

Pentru ocuparea stațiunei învățătoresci dela scolă centrală Orestior'a de susu — cu adneosatele Comune Orestior'a de susu cu filea Buciumu-Ludesci cu filea sea Costesci cu acăstă se deschide concursu pâna la 21 Octobre a. c.

Emolumentele suntu:

300 fl. v. a. pe anu dela poporu, 6 orgi de lemn și cuartiru liberu.

Cei ce voiesc a ocupă acăstă stațiune — se si trimită cererile loru instruite în sensul Statutului organicu la subscrisul.

Orestie in 4 Octobre 1873.

Nicolau Popoviciu

(1—3) Protopopu gr. or. alu Orestiei.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de capelanu, lângă nepotinciosulu parochu din parochia Predealu, — in protopresbiteratulu Branului — care parochia după dotarea esefuită in sinodulu parochialu dela 21 Noemvre 1872, cade in class'a a treia, cu permissiunea venerabilului consistoriu archiepiscopal din 12 Iuliu a. c. Nr. 657. sa scrie concursu pâna la 26 Octobre 1873.

Emolumentele suntu: jumetate din totă venitul si beneficiile parochiei acesteia.

Doritorii de a ocupă acestu postu si voru inainta subscrisul, petitionile loru instruite in sensul statutului nostru organicu, pâna la terminul de susu.

Zernescu 20 Septembrie 1873.

In contielegere cu comitetul parochialu.

Ioanu Metianu,

(3—3) Prot. gr. or.

Concursu.

La scolă confessionale gr. or. dela Avrigu suntu de a se ocupă trei stațiuni de învățători:

a) O stațiune impreunată cu emolumentu de 300 fl. și locuintia in scăla.

b) O stațiune impreunată cu emolumentu de 200 fl. locuintia in scăla.

c) O stațiune impreunată cu emolumentu de 200 fl.

Invenitoriul din stațiunea întâia va fi si directorul scălei. Dela densulu se cere sa fi absolvită gimnasiulu completă. Celu ce va avea si studiile teologice, va fi preferit.

Dela învățătorii pentru stațiunea a două si a treia se cere sa fi absolvită celu putienu gimnasiulu.